

Elżbieta Jaworska

"W obronie ziemi i ludu przeciwko polityce germanizacyjnej", Justyna Leo [w:] "Maria Konopnicka", pod red. K. Tokarżówny, Warszawa 1972 : [recenzja]

Biuletyn Polonistyczny 15/46, 190

1972

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

(II) GÓRSKI Konrad: Maria Konopnicka jako krytyk literacki. W: Maria Konopnicka. Materiały z sesji naukowej w 60 rocznicę śmierci poetki (Kalisz, 16-17 IX 1970) pod red. K.Tokarżówny. Warszawa 1972. Tow. im. M.Konopnickiej, IBL i ZS PAN, s. 82-98.

Szkicowe opracowanie tematu, który oczekuje na rozprawę monograficzną: autor dostrzega w postawie Konopnickiej jako krytyka literackiego wyprzedzenie późniejszych teoretycznych poglądów Zygmunta Łempickiego, postulującego współdziałanie krytyki w kształtowaniu literatury pięknej. W wypowiedziach poetki o twórczości innych pisarzy widzi rozbudowany komentarz do ich utworów, uzasadnienie sądów wartościujących, w których akcent główny pada na kryterium społeczno-wychowawcze. Ocena twórczości Mickiewicza, Słowackiego, Orzeszkowej i Sienkiewicza potwierdza, zdaniem autora, intuicyjne wyczucie przez Konopnicką istoty problematyki występującej u tych pisarzy, bez wdawania się w metody filologicznego badania tekstów.

BP/46/73

El.J.

(II) LEO Justyna: W obronie ziemi i ludu przeciwko polityce germanizacyjnej. W: Maria Konopnicka. Materiały z sesji naukowej w 60 rocznicę śmierci poetki (Kalisz, 16-17 IX 1970) pod red. K.Tokarżówny. Warszawa 1972. Tow. im. M. Konopnickiej, IBL i ZS PAN, s. 99-147.

Tematem artykułu jest stosunek Konopnickiej do procesu wrześnieńskiego (1901) i do ustawy o przymusowym wywłaszczeniu Polaków z ziemi na terenie zaboru pruskiego (1908). Na podstawie korespondencji pisarki i roczników "Kurier Lwowski" z lat 1901-1902 (nie branych dotychczas pod uwagę) autorka ustala udział Konopnickiej w organizowaniu protestów zagranicznych przeciw germanizowaniu dzieci polskich oraz stwierdza, iż jej działalność w tej sprawie zmierzała do nadania akcji charakteru demokratycznego i powszechnego. Ustawa o wywłaszczeniu spowodowała polemikę Konopnickiej z Prusem w związku z jego nowelą "Zemsta", a także, wedle autorki artykułu, była bezpośrednią przyczyną powstania "Roty".

BP/46/74

El.J.